

Uchwała Nr 8/2026
Komisji do spraw Skarg, Wniosków i Petycji
z dnia 20 kwietnia 2026 roku

Na podstawie § 67 ust. 1 Statutu Gminy Masłów przyjętego uchwałą Nr XXV/282/2020 Rady Gminy Masłów z dnia 29.10.2020 r. w sprawie Statutu Gminy Masłów (Dz. Urz. Województwa Świętokrzyskiego z 2020 r., poz. 3838) Komisja ds. Skarg, Wniosków i Petycji uchwala, co następuje:

§ 1. Wprowadza się pod obrady Rady Gminy Masłów stanowisko w sprawie poparcia wniosku mieszkańców i właścicieli gruntów o wykreślenie Góry Radostowa z rejestru zabytków, stanowiące załącznik niniejszej uchwały.

§ 2. Komisja upoważnia Przewodniczącą do przedstawienia treści uchwały na sesji Rady Gminy.

Przewodnicząca Komisji Skarg, Wniosków i Petycji

Justyna Łakomic

Stanowisko Rady Gminy Masłów
Nr 2/2026
z dnia kwietnia 2026 roku
w sprawie poparcia wniosku mieszkańców i właścicieli gruntów o wykreślenie Góry
Radostowa z rejestru zabytków

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 poz. nr 1153 ze zm.),

Rada Gminy Masłów wyraża następujące stanowisko:

Uzasadniając przedmiotowy wniosek, wskazać należy, iż treścią decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach z dnia 18 sierpnia 1978 r. Nr rejestru: 985 Dział A, KI.II-5340/985/78 wpisano do rejestru zabytków województwa kieleckiego Górę Radostową, której teren objęty ochroną oznaczony został na planie sytuacyjno-wysokościowym w skali 1 : 5000 w następujący sposób: kolor czerwony - strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej, kolor zielony – strefa częściowej ochrony konserwatorskiej. Podkład sytuacyjno-wysokościowy z naniesionymi na nim warunkami konserwatorskimi załączony do ww. decyzji stanowi jej integralną część. W uzasadnieniu przedmiotowej decyzji wskazano: „Góra Radostowa “domowa góra” Stefana Żeromskiego utrwalona w literaturze polskiej stanowi niezaprzeczalne wartości estetyczno-krajobrazowe w rejonie Gór Świętokrzyskich /mikroregion Mąchoć/ i z tych względów podlega ochronie w naturalnym stanie krajobrazu nieskażonego działalnością ludzką.” W treści decyzji wskazano również, iż jest ona ostateczna i natychmiast wykonalna. Powyższa decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach z dnia 18 sierpnia 1978 r. została następnie zmieniona w 1996 r. decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach z dnia 22 kwietnia 1996 r., znak: L.dz. PSOZ.OW.Ki.5340/648/96, w treści której wskazano, iż zmienia się decyzję KI.II-5340/985/78 wydaną dnia 18 sierpnia 1978 r. o wpisaniu terenu Góry Radostowej do rejestru zabytków woj. kieleckiego pod nr 985 A, w ten sposób, że w miejsce poprzedniego orzeczenia wprowadza się nowe o następującej treści: “wpisuje się do rejestru zabytków województwa kieleckiego Górę Radostową, której teren objęty ochroną został oznaczony linią w kolorze czerwonym na mapie ewidencyjnej gruntów ze skalą liniową: mapa stanowi załącznik nr 1 do niniejszej decyzji”.

Uzasadniając przedmiotowa decyzję wskazano, iż „zmniejszenie strefy ochrony konserwatorskiej i rezygnacja ze strefy ochronnej “B” jest podyktowane faktem, że po 1978 r. zbudowano wiele nowych obiektów na terenie strefy “B”, bez uzgodnienia z WKZ w Kielcach, które dysharmonizują i przekreślają walory krajobrazowe w rozumieniu art. 5 punkt 12 Ustawy o ochronie dóbr kultury i o muzeach z 15.02.1962 znowelizowanej w 1990 r.”. Ponadto wskazano, iż w dniu 10 maja 1996 r. decyzja stała się ostateczna i podlega wykonaniu.

Wskazana przyczyna wpisania całej Góry Radostowa do rejestru zabytków okazuje się jednak niewłaściwa a przynajmniej nieaktualna. Obecnie bowiem Góra Radostowa jest porośnięta obfitym drzewostanem oraz zabudowana licznymi, obiektami budowlanymi wzniesionymi w oparciu o ostateczne pozwolenia na budowę, podczas, gdy walorem historycznym, który najprawdopodobniej przyświecał wpisaniu całej Góry Radostowa do Rejestru Zabytków był fakt, że góra ta była bezleśną, nagą połoniną, nieporośniętą i niezabudowaną. Na fakt ten wskazuje sam Wojewódzki Konserwator Zabytków w Kielcach we wskazanej decyzji z dnia 22

kwietnia 1996 r., L.dz. PSOZ.OW.Ki.5340/648/96, którą zmieniono poprzednią wspomnianą już decyzję z dnia 18 sierpnia 1978 r., znak: K1.II-5340/985/78. Jeżeli zatem Góra Radostowa miała kiedykolwiek jakiekolwiek walory historyczne, to na skutek „skażenia jej działalnością ludzką” w postaci działań inwestycyjnych w okresie ostatniego półwiecza, a także na skutek naturalnego porośnięcia góry przez obfity drzewostan, walory te zostały utracone.

Wydaje się jednak, że Góra Radostowa od samego początku nie wykazywała się wartością historyczną. Jak wynika z decyzji z dnia 18 sierpnia 1978 r., znak: K1.II-5340/985/78, jedynym motywem wpisania Góry Radostowa do rejestru był fakt, iż pisał o niej w swoich dziełach Stefan Żeromski, nazywając ją „domową górą” i dlatego „stanowi ona niezaprzeczalne wartości estetyczno- krajobrazowe w rejonie Gór Świętokrzyskich”. Nie może jednak umknąć uwadze, że inna opisywana przez tegoż samego autora „góra domowa”, tj. Góra Kamień, przez innych nazywana Diabelskim Kamieniem nigdy nie figurowała w rejestrze zabytków, jak również nie została objęta jakąkolwiek inną prawną formą ochrony zabytków, co potwierdza pismo Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach z dnia 04 listopada 2025 r., znak: FOK.O.1331.46.2025 (w załączeniu). Dlaczego zatem w odniesieniu do jednej „góry domowej” zastosowano daleko idącą formę ochrony zabytków zaś w stosunku do drugiej nie zastosowano żadnej z form tej ochrony? Ponadto należy również poddać w wątpliwość argument, jakoby okolicznością przesądzającą o wartości historycznej danej góry do rejestru zabytków miałby być jedynie fakt, iż znamienity polski pisarz traktował o niej w swoich dziełach. Gdyby rozumować tymi kategoriami należałoby do rejestru zabytków wpisać również całe Tatry, gdyż pisało o nich wielu wybitnych i znanych polskich pisarzy i poetów (m.in. Julian Przyboś, Kazimierz Przerwa-Tetmajer, Adam Asnyk, Jan Kasprówicz, Maria Dąbrowska, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska i inni). Takie rozwiązanie jako absurdalne nie zostało jednak wdrożone i ochroną konserwatorską objęto jedynie niektóre zabudowania znajdujące się na terenie Tatr a nie całe Tatry jako pasmo górskie.

Wskazać należy, iż Góra Radostowa, niegdyś wpisana do rejestru zabytków ze względu na swoje wyjątkowe walory estetyczno-krajobrazowe w obrębie Gór Świętokrzyskich, a tym samym objęta ochroną konserwatorską w celu zachowania jej naturalnego, nieprzekształconego działalnością człowieka charakteru, utraciła obecnie cechy uzasadniające ten wpis. Obszar ten stanowi obecnie zaniedbany teren porośnięty dziko rosnącą roślinnością, krzewami i trawami, pozbawiony dawnych wartości krajobrazowych, które stanowiły podstawę jego ochrony. W wyniku wieloletnich, niekontrolowanych procesów naturalnej sukcesji roślinności oraz braku odpowiednich działań ochronnych, teren ten nie zachowuje już walorów estetycznych ani ekspozycyjnych, które decydowały o jego wyjątkowości w momencie wpisu do rejestru.

W świetle powyższego należy stwierdzić, iż Góra Radostowa nie spełnia obecnie przesłanek, o których mowa w art. 3 pkt 1 oraz art. 9 ust. 1 u.o.z.o.z., zgodnie z którymi ochronie podlegają obiekty i obszary posiadające zachowane wartości historyczne, artystyczne lub naukowe. Wskazany obiekt nie wykazuje już wartości estetyczno-krajobrazowych stanowiących podstawę jego wpisu do rejestru, co uzasadnia jego skreślenie z rejestru zabytków.

W tym miejscu wskazać należy, iż „Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 710 z późn. zm.), zabytek wpisany do rejestru, który uległ zniszczeniu w stopniu powodującym utratę jego wartości historycznej, artystycznej lub naukowej albo którego wartość będąca podstawą wydania decyzji o wpisie do rejestru nie została potwierdzona w nowych ustaleniach naukowych, zostaje

skreślony z rejestru. Z powołanego przepisu wynika, że są dwie grupy istotnych okoliczności faktycznych w sprawie administracyjnej dotyczącej wydania decyzji o skreśleniu zabytku z rejestru. Po pierwsze, jest to stopień zniszczenia zabytku i pozostająca z tym zniszczeniem w związku utrata wartości historycznej, artystycznej lub naukowej zabytku. Po drugie, jest to sytuacja, gdy wartość zabytku wpisanego do rejestru, będąca podstawą tego wpisu, nie została potwierdzona w nowych ustaleniach naukowych” (zob. wyrok NSA z 19.11.2024 r., II OSK 236/22, LEX nr 3851811).

Podkreślić również należy, iż z treści ekspertyzy historycznej dotyczącej góry Radostowej z dnia 08 grudnia 2025 r., sporządzonej przez prof. dr hab. Adama Massalskiego oraz dr Cezarego Jastrzębskiego, załączonej do niniejszego wniosku, wynika, iż „W czasie ostatnich blisko 50 lat Radostowa zmieniła się bowiem radykalnie, a zachodzące tu procesy stoją w sprzeczności z leżącym u podstaw decyzji z 1978 r. uzasadnieniem o „niezaprzeczalnych wartościach estetyczno- krajobrazowych” i „naturalnym stanie krajobrazu nieskażonego działalnością człowieka”. Należy podkreślić szczególne znaczenie następujących zjawisk, które systematycznie doprowadziły do utraty wartości historycznych góry Radostowej, podnoszonych w 1978 r. i 1996 r.: 1. Utrata wartości krajobrazowych. Jak widać na fotografiach 1 (1960 r.) i 2 (współczesna) Radostowa przestała być interesującym obiektem krajobrazowym. Niegdyś była bardzo dobrym punktem widokowym. Stefan Żeromski pisał o wyjątkowych emocjach, gdy wchodził na górę od strony południowej i wiedział, że z każdym krokiem przybliży się chwila, gdy ujrzy rodzinny dom w Ciekotach. Obecnie nie tylko szczyt jest porośnięty gęstym, wysokim lasem i niczego z niego nie widać. Cały stok zachodni, cały stok północny i w większości stok wschodni są zajęte przez drzewostany. Współcześnie coraz mocniej zarasta też stok południowy, dotąd użytkowany jako pola uprawne Podmachocic i Bęczkowa. Osie widokowe przestały więc istnieć, utrwalaony w literaturze kontekst wizualny bezpowrotnie przepadł a dotychczasowy układ przestrzenny został trwale zakłócony”.

Uzasadniając natomiast legitymację Wnioskodawców do wystąpienia z przedmiotowym wnioskiem wskazać należy, iż Wnioskodawcami są właściciele nieruchomości gruntowych usytuowanych u podnóża Góry Radostowa, objętych ochroną konserwatorską na podstawie decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach z dnia 18 sierpnia 1978 r., Nr rejestru: 985 Dział A, KI.II-5340/985/78 o wpisie Góry Radostowej do rejestru zabytków nr 985, który to wpis do rejestru znacząco utrudnia właścicielom znajdujących się w podnóża góry nieruchomości jakiegokolwiek działania gospodarskie nie mówiąc już o działaniach inwestycyjnych. Zgodnie zaś z treścią art. 13 ust. 6 u.o.z.o.z. „Postępowanie w sprawie skreślenia zabytku z rejestru wszczyna się z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy”. Tym samym Wnioskodawcy spełniają przesłanki ustawowe i posiadają legitymację do wystąpienia z przedmiotowym wnioskiem.

Mając na względzie powyższe wystąpienie z przedmiotowym wnioskiem jest w pełni uzasadnione.

Przewodnicząca Komisji Skarg, Wniosków i Petycji

Justyna Łakomic